

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VIII. Suprema synodorum uniuscujusque Diœceseos auctoritas colligitur etiam ex epistola Cyrilli Alexandrini ad Domnum Antiochenum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

rent in Ecclesia, tamen in melius mutaretur, Concilium hujusmodi innovationis confirmationem petiit ab Imperatore Theodosio, ut constat ex epistola synodica; non autem à Concilio Romano, tamen aliam quoque synodicam epistolam ad illud dederit.

V. Video quidem opponi posse adversus hæc quæ diximus quoddam velut silentium hujus canonis, qui disertam mentionem non facit horum duorum graduum jurisdictionis in accusationibus Episcoporum; ideòque videri non introductum fuisse ab hac synodo Constantinopolitana ut prima harum accusationum cognitio pertineat ad Episcopos provinciæ, secunda verò ad synodum generalem Diæceseos. Sanè non diffiteor quin argumentum illud in speciem sit fortissimum. Contendo tamen satis mentem suam explicare patres Constantinopolitanos, ex eo capite, quòd harum quinque Diæceseon limites assignent ad tractandas causas ecclesiasticas, & quòd nihilominus intactam esse velint synodorum provincialium auctoritatem canone Nicæno constitutam. Harum autem potestatem hanc esse volunt ut causas suo jure definiant, ea tamen lege, ut causæ quæ synodorum Diæcesanarum cognitioni tributæ erant, velut depositiones Episcoporum, in synodo Diæcesana retractentur; in ceteris verò capitibus, nihil derogeret supremæ provincialium synodorum auctoritati. *Servata verò, inquit canon, que scripta est de gubernationibus regula, manifestum est quòd illa que sunt per unamquamque provinciam, ipsius provinciæ synodus dispenset, sicut Nicæno constat decretum esse Concilio.* Hi gradus jurisdictionis luculentius explicantur in canone sexto ejusdem Concilij, qui extat in collectione Græca, licet desideretur in Dionysiana: *Tubet sancta synodus, primum quidem apud provinciæ Episcopos accusationem persequi, & apud eos probare crimina Episcopi qui accusantur. Quòd si evenerit ut provinciales Episcopi crimina que Episcopo intentata sunt corrigere non possint, tunc ipsos accedere ad majorem synodum Diæceseos illius Episcoporum pro hac causa convocatorum.*

VI. Quæri potest an judicia sic definitur in his synodis Diæcesanis ut locus non fuerit appellationsi aut querelæ ab una ad aliam. Verùm inutilis est hæc quaestio, cum institutio illa synodorum Diæcesanarum non ob aliud facta fuerit quam ut confusio illi iretur obviam, & ut caveretur ne quis Exarchorum, aut ipsius synodus, causas alienæ Diæceseos ad se traheret; ut disertè scriptum est in initio hujus canonis: *Qui sunt super Diæcesim Episcopi, nequaquam*

ad Ecclesias que sunt extra terminos sibi prefixos accedant, nec eas hac presumptione confundant. Qui in hac Dionysij versione vocantur *Episcopi qui sunt super Diæcesim*, ij in contextu Græco dicuntur *Ἐπίσκοποι τῆς Διοικήσεως, Exarchi Diæceseos, & in versione Latina Primates.*

VII. Apertius & luculentius explicatur suprema Conciliorum Diæcesanorum in judiciis faciendis auctoritas eodem canone sexto; quo decernitur eos ad accusationem admittendos non esse qui ad Imperatores vel ad tribunalia magistratum accederent, vel universalem synodum perturbare conarentur, contemptis universis Diæceseos Episcopis, *πᾶσι τοῖς ἀρχιεπίσκοποις τῆς Διοικήσεως ἑπιτοῦρῶντες.* Constat sanè ex historia ecclesiastica canones illos (qui jus suum Imperatoribus auferre non poterant, sicuti nec volebant, cum nihil in eis contineatur quod Principes removeat ab hac cura) non obtitisse deinceps quin Imperatores Concilia ex diversis Diæcesibus congregaverint ad judicandas Episcoporum causas. Verum nihilominus semper est eam Concilij Constantinopolitani patribus mentem fuisse ut perpetuam regulam ederent quæ synodis uniuscujusque Diæceseos conservaret supremam potestatem in judiciis de disciplina ferendis. At Theodosius Imperator institutionem illam approbare noluit, ne juribus Imperij vulnus inferri consensisse videretur. Vnde factum est, ut ego quidem arbitror, ut cum synodus ab eo petivisset confirmationem suorum canonum, ipse eam concedere noluerit. quod colligi posse existimo ex collectione Græca à Dionysio Latine versa, in qua omisus est hic canon, tamen postea Græci eum descripserunt in ultima collectione sua edita in synodo Trullana.

VIII. Eadem synodorum uniuscujusque Diæceseos suprema in ferendis judiciis auctoritas colligitur ex epistola quam Cyrillus Episcopus Alexandrinus ad Dominum Episcopum Antiochenum scripsit in gratiam Petri Episcopi; quem Dominus inauditum deposuerat, negata etiam licentia defensionis. Is ergo Cyrillum & Proclum Constantinopolitanum adiens, querelam suam ad eos detulit, oravitque ut se gratia & favore suo juvarent apud Dominum. Ea de causa Cyrillus epistolam dedit ad Dominum, quam Græci posuerunt inter epistolas canonicas. In ea verò Dominum monet ut senis istius lacrymas temperet, eique defensionis locum præbeat secundum morem, id est, Domino coram & Episcopis qui ei subsunt; iis tamen exceptis quos velut suspectos Petrus recusabit, ad vitandam judicij nullitatem. Vnde

¶ non vt. Concilij C.P.

discimus à Patriarchis illis susceptam non fuisse hujus Episcopi querelam, ut de ea cognoscerent; sed eam ad synodum patriarchalem Antiochenam dimisisse, illic judicandam secundum morem.

I X. Concilij Constantinopolitani regulæ confirmatæ sunt duobus canonibus Concilij Chalcedonensis Oecumenici quarti, quod tamen novam in Oriente distinctionem introduxit, quoad judicia Episcoporum. Distinguit enim inter Episcopum & Metropolitanum. Iubet autem in canonibus I X. & X V I I. ut prima de crimine Episcopi cognitio instituatür in synodo provinciali, Metropolitanus verò ab Exarcho Diæceseos, sive throno Constantinopolitano. Nihil in his canonibus obscurum, si disjunctivæ explicationem excipias: *Quòd si quis à Metropolitanò latur, apud Primatem Diæceseos aut apud Constantinopolitanam sedem judicetur.* Sed ut vim hujus difficultatis faciliùs assequamur, observandum est hos duos canones fuisse decretos ante constitutionem patriarchatus Constantinopolitani, & antè quàm Pontica & Asiana Diæceses ei subicerentur. Id autem non contigit nisi in actione ultima Concilij, quòd Legati apostolicae sedis ei novitati intercessissent. At canones I X. & X V I I. qui sedi Constantinopolitanæ tribuunt auctoritatem judicandi Metropolitanos, nullo refragante decreti sunt, extantque in collectione Dionysij. sed XXV I I I. canon, cui contradicium est à Legatis, in ea omisus est. Interpretes Græci Zonaras & Balsamo non agnoverunt istam difficultatem. Quapropter non excurrunt ultra interpretationem quæ statim occurrit, eo nempe canone tributam unicuique Exarcho potestatem judicandi Metropolitanos qui ad ejus Concilium aut Diæcesim pertinent, exempli causa, sedi Constantinopolitanæ tribui jus judicandi Metropolitanos ad Concilium Constantinopolitanum pertinentes. Superest igitur ut intelligamus quinam Metropolitanus ei subiecti essent antequàm Diæceses Asiana & Pontica ad ejus Diæcesim patriarchalem accessissent. Non me later ei competitivisse jus præsidendi synodo generali Thraciæ; quòd sedes Constantinopolitana, quæ erat in provincia Europa una ex provinciis Thraciæ, ad honorem secundæ sedis evecta esset. Sed ne quid dissimulem, magnificum prorsus est quod ex ipsis verbis canonis colligitur. Nam sedi Constantinopolitanæ, quæ certam Diæcesim patriarchalem nullam habebat, tametsi prærogativam Patriarcharum obtineret, jus tribuunt judicandi Metropolitanos totius Orientis; atque id quidem non post appellationem à

judiciis reliquorum Patriarcharum, ut præcavit Hincmaro, sed præveniendum Patriarchas, ad arbitrium conquerentium. Patriarcha verò Constantinopolitanus causas illas judicabat in Concilio extraordinario, quæ de re nos alibi accuratè disseruimus. Ceterum Græca collectio canonum, quæ canone primo Concilij Chalcedonensis firmata est, quæque Latine versa est à Dionysio Exiguò, non complectebatur canones Sardicenses, neque etiam Africanos, quos à se collectioni Græcæ additos fatetur Dionysius. Hæc sunt ejus verba in epistola ad Stephanum Episcopum: *Tum Concilij Chalcedonensis decreta subdentes, in his Græcorum canonum finem esse declaramus. Ne quid præterea notitie vestra credat velle subtrahere, statuta quoque Sardicenses Concilij atque Africani, quæ Latine sunt edita, suis à nobis numeris cernuntur esse distincta.*

X. Distinctionem à Concilio Chalcedonensi introductam amplexus est Imp. Justinianus, qui illam in Novella constitutione CXXI I I. cap. XX I I. itémque in CXXXV I I. confirmavit. Iubet autem conceptis verbis ut Episcoporum causas judicent Metropolitanus & synodus provinciæ; in casu verò appellationis, Patriarcha uniuscujusque Diæceseos. Eidem tribuitur prima cognitio causarum eorum Metropolitanorum qui ad patriarchatum ejus spectant, interdicta prorsus appellatione à judicio Patriarcharum: *Nullò iis quæ ab eo confisuntur valente resistere, οὐδενὸς τοῖς παρ' αὐτῶν τῶν ἐπίσκοπων ἀρχιερατικῶν ἀποκαταστάσεων.* Græci semper eo jure usi sunt; ut colligitur ex titulo I X. Nomocanonis Photij, & ex Zonara & Balsamone in commentariis ad hos canones.

XI. Ex his autem quæ huc usque diximus constat canones Sardicenses, qui Pontifici Romano tribuunt potestatem decernendi revisionem in gratiam Episcoporum depositorum, nondum receptos fuisse in Oriente, neque à Concilio Constantinopolitano, nec à Chalcedonensi, nec etiam ab Imperatore Justiniano; cùm manifestum sit Patriarcham uniuscujusque Diæceseos solitum judicare de his depositionibus definitivo decreto, æquè ac de ceteris omnibus causis quæ ad disciplinam pertinebant. At tamen synodus in Trullo, quæ anno sexcentesimo nonagesimo secundo congregata est Constantinopoli, in sua collectione describi jussit canones Sardicenses, & inter hos etiam illos tres qui ad Episcopi Romani auctoritatem pertinent. Verùm non ea fuit hujus synodi mens ut propterea jurisdictioni Episcopi Romani submittere voluerit appellationes Episcoporum, cùm in eadem collectione

Vide suprâ lib. 3.
cap. 5. §. 4.

Hincmaro in
Opus. c. 11.